

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ «ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій

Кафедра менеджменту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Антикризове управління в сфері туризму»

на 2021-2022 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Туризм»
Спеціальність	242 «Туризм»
Галузь знань	24 сфера обслуговування
Ступінь вищої освіти	другий (магістерський)

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну, науковий ступінь та вчене звання, посада	Лозова Оксана Василівна к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту
------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------

Контактний телефон	+38-050-40-40-570
Електронна адреса	kslozova@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.mened.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 09.00-16.00
Сторінка дистанційного курсу	

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	поглиблене розкриття уявлення про сучасні методи антикризового управління в сфері туризму на підставі вивчення досвіду розвинутих країн світу та накопиченого досвіду подолання криз в національній економіці України, а також формування комплексу навичок розробки, обґрунтування і прийняття управлінських рішень з виявлення, локалізації та ліквідації кризових процесів на підприємстві.
Тривалість	3 кредити ЄКТС/90 годин (лекції 16 год., практичні заняття 20 год., самостійна робота 54 год.)
Форми та методи навчання	лекції, практичні заняття, самостійна робота, науково-дослідна робота з розробки програми антикризового управління туристичного підприємства, тестування, аналіз ситуацій, ділові та дидактичні ігри, складання кросвордів, наукові семінари, реферативні читання тощо.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота. Підсумковий контроль: екзамен
Базові знання	Вивчення дисципліни «Антикризове управління в сфері туризму» базується на знанні циклу загальноосвітніх і загальнонаукових дисциплін, мікроекономіки, економіки підприємства, фінанси підприємства та фінансовий менеджмент, потенціал підприємства, стратегія підприємства, а також на знаннях і уміннях, отриманих слухачами в процесі проходження навчальних і виробничих практик.
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПР04. Знання закономірностей, принципів та механізмів функціонування туристичного ринку.</p> <p>ПР05. Здатність оцінювати кон'юнктуру туристичного ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері рекреації і туризму.</p> <p>ПР06. Здатність здійснювати управління підприємством індустрії туризму та рекреації.</p> <p>ПР11. Використовувати комунікативні навички і технології, ініціювати запровадження методів комунікативного менеджменту в практику діяльності суб'єктів туристичного бізнесу.</p> <p>ПР12. Демонструвати соціальну відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень</p> <p>ПР13. Приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та методів прогнозування.</p> <p>ПР14. Нести відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики.</p>	<p>ЗК01. Діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, пріоритетів національного розвитку.</p> <p>ЗК02. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.</p> <p>ЗК03. Уміння працювати в міжнародному та вітчизняному професійному середовищі.</p> <p>ЗК05. Уміння спілкуватися з експертами інших сфер діяльності по актуальних проблемах розвитку туризму і рекреації.</p> <p>ЗК07. Дух підприємництва, креативність, бажання досягти успіху і самореалізовуватися.</p> <p>ЗК09. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ФК02. Здатність використовувати методи наукових досліджень у сфері туризму та рекреації.</p> <p>ФК04. Розуміння завдань національної та регіональної туристичної політики та механізмів регулювання туристичної діяльності.</p> <p>ФК05. Здатність використовувати теорію і методи інноваційно-інформаційного розвитку на різних рівнях управління.</p> <p>ФК06. Здатність до організації та управління туристичним процесом на локальному та регіональному рівнях, в туристичній дестинації, на туристичному підприємстві.</p> <p>ФК08. Здатність упроваджувати в практику міжнародний досвід рекреаційно-туристичної діяльності.</p> <p>ФК09. Розуміння механізмів взаємодії суб'єктів світового та національного туристичного ринків і положень соціально-відповідального бізнесу в туризмі та рекреації.</p> <p>ФК10. Здатність управляти ризиками в туризмі.</p> <p>ФК11. Здатність до управління інформацією.</p> <p>ФК12. Здатність до підприємницької діяльності на національному та міжнародному туристичному ринку.</p> <p>ФК13. Здатність до визначення стратегічних завдань у розвитку туристичного бізнесу.</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва модуля (розділу), теми та питання теми (лекції)	Обсяг годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Обсяг годин	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
1	2	3	4	5
Модуль 1 «Кризи у системі туристичного бізнесу України»				
<p>Тема 1 «Кризові явища: класифікація та циклічність. Життєвий цикл підприємства та стійкість його розвитку»</p> <p>1. Сутність, класифікація та фази кризових явищ</p> <p>2. Концепція життєвого циклу підприємства</p> <p>3. Причини виникнення криз на етапах життєвого циклу підприємства.</p> <p>4. Стійкість підприємства і кризи</p>	2	<p>Практичне заняття 1 «Кризові явища: класифікація та циклічність. Життєвий цикл підприємства та стійкість його розвитку»</p> <p>1. Сутність, класифікація та фази кризових явищ</p> <p>2. Концепція життєвого циклу підприємства</p> <p>3. Причини виникнення криз на етапах життєвого циклу підприємства.</p> <p>4. Стійкість підприємства і кризи</p>	2	1,2,5,8,10

Назва модуля (розділу), теми та питання теми (лекції)	Обсяг годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Обсяг годин	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
<p>Тема 2. «Заходи державного антикризового регулювання»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішні та внутрішні загрози. 2. Державне регулювання кризовими явищами 3. Попередження кризових ситуацій на економічно і соціально значущих підприємствах 4. Державне регулювання процесів санації економіки 	-	<p>Практичне заняття 2 «Заходи державного антикризового регулювання»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішні та внутрішні загрози. 2. Державне регулювання кризовими явищами 3. Попередження кризових ситуацій на економічно і соціально значущих підприємствах 4. Державне регулювання процесів санації економіки 	2	1,5,7,8,9,12,14
<p>Тема 3. «Сутність та особливості антикризового управління в сфері туризму»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність антикризового управління в сфері туризму 2. Особливості антикризового управління в сфері туризму України. 3.Зарубіжний досвід антикризового управління туристичного бізнесу. 4. Міжнародні стратегії сталого розвитку в індустрії туризму. 5. Механізми та фактори стабілізації в індустрії туризму. 	2	<p>Практичне заняття 3 «Сутність та особливості антикризового управління в сфері туризму»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність антикризового управління в сфері туризму 2. Особливості антикризового управління в сфері туризму України. 3.Зарубіжний досвід антикризового управління туристичного бізнесу. 4. Міжнародні стратегії сталого розвитку в індустрії туризму. 5. Механізми та фактори стабілізації в індустрії туризму. 	2	1,5,7,8,9,10,15
<p>Тема 4. «Діагностика виникнення і розвитку кризового процесу в туризмі»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та завдання діагностики кризи розвитку підприємства в сфері туризму. 2. Інформаційне та методичне забезпечення діагностики кризового процесу. 3. Етапи та методи діагностики кризового процесу. 4. Особливості прогнозування і планування в антикризовому управлінні. Оцінювання симптомів розвитку кризових ситуацій. 	2	<p>Практичне заняття 4 «Діагностика виникнення і розвитку кризового процесу в туризмі»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та завдання діагностики кризи розвитку підприємства в сфері туризму. 2. Інформаційне та методичне забезпечення діагностики кризового процесу. 3. Етапи та методи діагностики кризового процесу. 4. Особливості прогнозування і планування в антикризовому управлінні. Оцінювання симптомів розвитку кризових ситуацій. 	4	1,3,5,7,8,9

Назва модуля (розділу), теми та питання теми (лекції)	Обсяг годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Обсяг годин	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
<p>Тема 5. «Стратегія і тактика антикризового управління в туризмі»</p> <p>1.Значення стратегії в антикризовому управлінні. Послідовність розробки антикризових заходів.</p> <p>2. Інноваційно-інвестиційна політика в системі антикризового управління. Інновації і механізми підвищення антикризової стійкості.</p> <p>3. Управління маркетинговою стратегією в період фінансового оздоровлення підприємства. Концептуальна модель безупинного стратегічного планування.</p>	2	<p>Практичне заняття 5 «Стратегія і тактика антикризового управління в туризмі»</p> <p>1.Значення стратегії в антикризовому управлінні. Послідовність розробки антикризових заходів.</p> <p>2. Інноваційно-інвестиційна політика в системі антикризового управління. Інновації і механізми підвищення антикризової стійкості.</p> <p>3. Управління маркетинговою стратегією в період фінансового оздоровлення підприємства. Концептуальна модель безупинного стратегічного планування.</p>	2	1,5,7,8,9,12,14
<p>Тема 6. «Банкрутство, ліквідація та санація як методи антикризового управління в сфері туризму»</p> <p>1. Сутність, форми та економічні наслідки банкрутства.</p> <p>2. Законодавство України про банкрутство.</p> <p>3. Ліквідація збанкрутілих підприємств.</p> <p>4. Заходи щодо виявлення та запобігання банкрутству.</p>	2	<p>Практичне заняття 6 «Банкрутство, ліквідація та санація як методи антикризового управління в сфері туризму»</p> <p>1. Сутність, форми та економічні наслідки банкрутства.</p> <p>2. Законодавство України про банкрутство.</p> <p>3. Ліквідація збанкрутілих підприємств.</p> <p>4. Заходи щодо виявлення та запобігання банкрутству.</p>	2	1,5,7,8,9,10,15
<p>Тема 7. «Особливості кадрового менеджменту в кризових ситуаціях»</p> <p>1. Сутність формування кадрового антикризового потенціалу на підприємстві.</p> <p>2. Особливість формування кадрового антикризового потенціалу на підприємстві.</p> <p>3. Антикризова кадрова політика на підприємстві</p> <p>4. Система антикризового управління персоналом.</p>	2	<p>Практичне заняття 7 «Особливості кадрового менеджменту в кризових ситуаціях»</p> <p>1. Сутність формування кадрового антикризового потенціалу на підприємстві.</p> <p>2. Особливість формування кадрового антикризового потенціалу на підприємстві.</p> <p>3. Антикризова кадрова політика на підприємстві</p> <p>4. Система антикризового управління персоналом.</p>	2	1,3,5,7,8,9
<p>Тема 8. «Технологія антикризового управління на туристичних підприємствах»</p> <p>1. Технологія антикризового управління.</p> <p>2. Система раннього упередження і реагування.</p> <p>3. Організація внутрішньогосподарського антикризового механізму.</p> <p>4. Функції Державного департаменту з питань банкрутства.</p>	2	<p>Практичне заняття 8 «Технологія антикризового управління на туристичних підприємствах»</p> <p>1. Технологія антикризового управління.</p> <p>2. Система раннього упередження і реагування.</p> <p>3. Організація внутрішньогосподарського антикризового механізму.</p> <p>4. Функції Державного департаменту з питань</p>	2	1,2,3,5,7,8,9

Назва модуля (розділу), теми та питання теми (лекції)	Обсяг годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Обсяг годин	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
Тема 9. «Ризики в антикризовому управлінні» 1. Поняття, види та управління ризиками. 2. Резервування і управління запасами з урахуванням ризику. 3. Страхування ризиків. Місце страхування в управлінні ризиками.	2	Практичне заняття 9 «Ризики в антикризовому управлінні» 1. Поняття, види та управління ризиками. 2. Резервування і управління запасами з урахуванням ризику. 3. Страхування ризиків. Місце страхування в управлінні ризиками	2	1,4,5,7,8,9
Всього, годин	16	х	20	х

Інформаційні джерела

- Бланк И.А. Антикризисное финансовое управление предприятием. К. : Эльга, Ника Центр, 2006. 672 с.
- Василенко В. О. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2005. 504 с.
- Дурович А. П. Маркетинг в туризме: учеб. пособие. Мн.: Новое знание, 2013. 496 с.
- Комарницький І.Ф., Терлецька Ю.О. Антикризове управління підприємством: теорія та практика: навч. посіб. 3-є вид., без змін. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т. 2020. 248 с.
- Коротков Е.М. Антикризове управління : підручник для бакалаврів. М. : Видавництво Юрайт, 2018. 406 с.
- Кривов'язюк, І.В. Антикризове управління підприємством [Текст] : навч. посіб.; Луц. держ. техн. ун-т, Волин. ін-т економіки та менеджменту. Київ : Кондор, 2008. 366 с.
- Кукоба, В.П. Антикризове управління підприємством: задачі, ситуаційні вправи та кейси : практикум; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". Київ : КНЕУ, 2013. 214 с.
- Савицкая Г. В. Аналіз господарської діяльності підприємства: Підручник. Мн., 2012. 315 с
- Чернявський А. Д. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. К.: МАУП, 2006. 256 с.
- Шершньова З.С. Антикризове управління підприємством: навч. посіб., К. : КНЕУ, 2009. 680с.
- Annual Report 2020 // World Tourism Organization URL: <http://www2.unwto.org/publication/unwto-annual-report-2012>
- Opening up trade in services: key for tourism growth / OECD Policy Brief, Paris. 2018. February Travel & Tourism economic impact // World travel & tourism council URL: https://www.thesunprogram.com/climate-friendly-travel-diploma?gclid=EAAlaQobChMIn_KSq6Ld7wIVDJiyCh3omwnOEAAYASAAEgJxY_D_BwE
- The Travel & Tourism Competitiveness Report 2019 // World Economic Forum URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TT_Competitiveness_Report_2013.pdf
- Віхляєва Я. Ю. Сучасний стан та перспективи розвитку туристичної інфраструктури Чехії : матеріали міжнародної науково-практичної конференції [«Туристичний бізнес: світові тенденції та національні пріоритети»], (Харків, 21-22 травня 2010 р.) / Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. – Х. : ХНУ ім. Каразіна, 2010. 280 с. С. 27-30.
- Ворошилова, Г.О. Розвиток міжнародного ринку туристичних послуг в умовах кризи. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2014. Випуск 7. Частина 1. С.75-78.
- Глебова А. О. Інноваційні технології у туристичній галузі // Економіка. Управління. Інновації. 2019. № 2 (8) URL: http://tourlib.net/statti_ukr/glebova2.htm
- Гоблик-Маркович, Н.М., Льтьо, Т.І. Аналіз динаміки та актуальних проблем розвитку сфери туризму. Міжнародний науковий журнал «Освіта і наука». 2018. Випуск 24(1). С.16-22.
- Горбань, Ю. До речі, в туризмі Україна не пасе задніх. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2664756-doresi-v-turizmi-ukraina-ne-pase-zadnih.html> (дата звернення: 21.09.2020).
- Горіна, Г.О. Розвиток ринку туристичних послуг України в умовах просторової поляризації: дис...д.е.н. за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. Дніпро: Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля», 2017. 493 с.
- Жаліло, Я.А., Ковалівська, С.В., Филипенко, А.О., Химинець, В.В., Головка, А.А. Щодо розвитку туризму в Україні в умовах підвищених епідемічних ризиків: Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень. Київ, 2019. 29 с.
- Заворуєва, О.С. Науково-практичні рекомендації щодо удосконалення стратегії розвитку туристичної галузі України. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип. 15. Ч. 1. С. 251–255.
- Заворуєва, О.С. Удосконалення стратегії управління розвитком туристичної галузі України. дис...к.е.н. за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. Класичний приватний університет, Запоріжжя, 2019. 205 с.
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо державної підтримки сфери культури, креативних індустрій, туризму, малого та середнього бізнесу у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних

- із поширенням коронавірусної хвороби (COVID- 19)» від 22.04.2020 р. № 3377. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/info/JI01905A.htm (дата звернення: 21.09.2020).
24. Зануда, А. Коронавірус: скільки втрачає туризм. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-51870285> (дата звернення: 21.09.2020).
 25. Захарін, С. Організаційно-економічні чинники розвитку сфери туризму та курортів в Україні. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв Серія: Туризм. 2018. № 2. С.57-66.
 26. Оболенцева, Л.В., Галицька А.М. Оцінювання впливу туризму як економічного явища: Сучасні тенденції розвитку індустрії туризму та гостинності у конкурентному середовищі: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків / колектив авторів; Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2020. – 232 с.
 27. Офіційний сайт Національної туристичної організації України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ntoukraine.org/>
 28. Пандемія COVID-19 та її наслідки у сфері туризму в Україні (Оновлення до документу «дорожня карта конкурентоспроможного розвитку сфери туризму в Україні»). URL: <https://ntoukraine.org> (дата звернення: 21.09.2020).
 29. Постанова КМУ від 27.05.2020 р. «Програма стимулювання економіки для подолання наслідків епідемії Covid-19». URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryadzatverdiv-z-doopracuvannjam-programu-stimulyvannyaekonomiki-dlya-podolannya-naslidkiv-epidemiyi-covid-19> (дата звернення: 21.09.2020).
 30. Шацька, З.Я., Акульшин, М.І. Актуальні проблеми та перспективи розвитку сфери туризму в Україні. Економіка і суспільство. 2018. Випуск 19. С.699-705.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.
- Дистанційний курс з навчальної дисципліни на платформі Moodle.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних
- причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).
- Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/publiczna-informaciya>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
відвідування занять (5 балів); захист домашнього завдання (10 балів); обговорення матеріалу занять (5 балів); виконання навчальних завдань (10 балів); завдання самостійної роботи (10 балів); тестування (5 балів); поточна модульна робота (15 балів)	60
Екзамен	40
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни